

ню ростових процесів, підвищенню стійкості рослин до несприятливих умов, зменшенню потреб у мінеральних добривах і засобах захисту та формуванню високого рівня врожайності. Досліджен-

ня у цьому напрямі повинні бути спрямовані на оптимізацію строків і норм внесення препаратів з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов та біологічних особливостей гібридів кукурудзи.

УДК 633.15:636.03

Жемойда В. Л., кандидат с.-г. наук, професор

Рябий М. А.*, асистент кафедри, аспірант

Національний університет біоресурсів і природокористування України

*e-mail: m.riabiy@nubip.edu.ua

ВИСОКОЛІЗИНОВА КУКУРУДЗА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС ДЛЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Актуальність теми. Кукурудза відіграє стратегічну роль у забезпеченні продовольчої та енергетичної безпеки світу. Проте, традиційне зерно має низьку біологічну цінність білка через дефіцит незамінних амінокислот, зокрема лізину та триптофану. Вирішення цієї проблеми стало можливим, завдяки відкриттю та використанню рецесивного гена «*opaque-2*» (*o2*), який сприяє підвищенню вмісту лізину до 4,05–5,0% від загального білка. Створення гібридів типу «High-Lysine» є економічно важливим, оскільки дозволяє збалансувати корми та зменшити витрати на протеїнові добавки без втрати продуктивності тварин.

Мета роботи полягає у комплексній оцінці селекційного матеріалу самозапильних ліній кукурудзи з геном «*opaque-2*», його аналізу в лабораторних та польових умовах, схрещуваннях, встановлено успадкування даної ознаки в гібридах.

Матеріали та методика. Об'єктом дослідження слугувала ознакова колекція Національного центру генетичних ресурсів рослин України, яка включає лінії серій «БЛ, TVA та П».

Польові дослідження проводили в умовах Агрономічної дослідної станції НУБіП України (Київська область). Біохімічні показники якості зерна визначали за допомогою аналізатора FOSS «Infratec 1241 Grain Analyzer».

Результати досліджень. Із попереднього аналізу досліджуваних ліній встановлено зна-

чну варіабельність за продуктивністю та складом зерна. Найвищий потенціал зернової продуктивності був у ліній серії БЛ, зокрема у лінії БЛ 35 (92 г зерна з рослини) та БЛ 52 (471 шт. зерен у качані). Маса 1000 зерен у цій групі сягала 320 г лінія БЛ 22.

Лінії серій TVA та П характеризувалися вищим вмістом білка – до 12,5% у зразка П 80. Усі досліджувані лінії підтвердили статус високолізинових із вмістом лізину в білку на рівні 3,9–4,5%.

Окрему цінність для селекції на якість вуглеводного комплексу становлять лінії серії TVA. Вони поєднують підвищений вміст крохмалю (понад 68%) із порівняно низькою часткою амілози (23,8–24,6%), що є перспективним для створення спеціалізованих гібридів.

Вміст олії в усіх зразках залишався стабільним у межах 4,4–5,2%, що свідчить про збереження високих енергетичних показників зерна при поліпшенні його амінокислотного складу.

Висновки. Проведена оцінка дозволила виділити перспективні джерела цінних ознак: лінії серії БЛ та лінії серії TVA для підвищення врожайності та лінії серії TVA для корекції вуглеводного складу. Отримані дані мають практичне значення для створення нових вітчизняних гібридів кукурудзи з покращеною якістю білка, що сприятиме збалансуванню раціонів у тваринництві.

УДК 633.492:005.336.3

Завадська О. В.*, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва

Національний університет біоресурсів і природокористування України

*e-mail: zavadska3@gmail.com

ОЦІНКА ЯКОСТІ БУЛЬБ БАТАТУ РІЗНИХ СОРТІВ

Батат (*Ipomoea batatas* L.) входить до п'ятірки найважливіших харчових культур світу. В умовах зміни клімату він стає альтернативою традиційній картоплі завдяки вищій посухостійкості та врожайності. Зростаючий попит на «суперфуд» зумовлює інтерес до батату як джерела бета-каротину, антоціанів та складних вуглеводів з низьким глікемічним індексом. На ринку представлені сорти різних кулінарних типів (десертні, овочеві, кормові), проте їхня якість суттєво залежить від конкретних ґрунтово-кліматичних умов вирощування.

Метою досліджень є проведення комплексної порівняльної оцінки якісних показників бульб різних сортів батату, вирощених в умовах помірного клімату, для визначення найбільш перспективних форм для споживчого ринку та промислової переробки.

Дослідження проводили у 2023–2025 рр. Об'єктом дослідження були бульби батату, вирощені в умовах Лісостепу України. Вміст основних біохімічних показників у бульбах батату визначали загальноприйнятими методиками. Органолептична оцінка варених бульб включа-